

Kandidaten op maat geknipt

Net geen 15.500 werkzoekenden zijn in 2006 aan een Individuele Beroepsopleiding in de Onderneming (IBO) begonnen, een stelsel dat via activering van de werkloosheidsuitkering vorming en opleiding op de werkvloer aanbiedt. De resultaten ogen goed. Wie erin slaagt de IBO succesvol af te ronden, heeft 86% kans om ook na de gegarandeerde tewerkstellingsperiode aan de slag te blijven. Bovendien haalt dit uitstroomcijfer ook voor de moeilijker bereikbare groepen als laaggeschoolden of allochtonen een hoog niveau. Toch zijn er ook enkele nuances te maken. Veel deelnemers hebben een sterk arbeidsmarktprofiel: jong, man, met een technische of beroepsgerichte opleiding en nog niet lang op zoek naar een job. Dit laat vermoeden dat werkgevers het stelsel ook aanzien als een steuntje in de rug bij de aanwerving van een nieuwe arbeidskracht. Anderzijds bereikt het systeem heel wat werkzoekenden met een laag of zelfs geen diploma. Al gaat het vooral om kortdurig werkzoekenden, dit geeft IBO niet enkel een vormingstaak maar ook een rol in de preventie van langdurige werkloosheid.

IBO richt zich op een specifieke deelgroep binnen de werkzoekende populatie. In 2006 zijn 15.466 IBO-contracten afgesloten. Mannen zijn sterk oververtegenwoordigd (71%), net als jongeren (53% is jonger dan 25 jaar) en kortdurig werkzoekenden (62% is minder dan 6 maand op zoek naar een job). Ter vergelijking: in de totale werkzoekende populatie maken mannen, personen jonger dan 25 jaar en kortdurig werkzoekenden telkens minder dan de helft uit. IBO bereikt dus vooral werkzoekenden die (nog) een sterke voeling met de arbeidsmarkt hebben (tabel).

Persoonskenmerken van IBO-deelnemers en aandeel duurzaam werk na IBO (2006)

	Nwwz (%)	IBO (%)	Duurzaam werk* (%)
TOTAAL	100	100	86
Mannen	46,5	71,2	87
Vrouwen	53,5	28,8	85
jonger dan 25 jaar	21,8	52,8	85
25 t.e.m. 29 jaar	13,0	16,9	86
30 t.e.m. 39 jaar	21,1	18,6	89
40 jaar en ouder	44,0	11,8	88
< 6 maand werkzoekend	35,8	61,7	87
6 - 12 maand werkzoekend	16,2	17,4	87
> 1 jaar werkzoekend	48,0	20,9	85
Allochtoon	16,6	15,1	87
Niet-allochtoon	83,4	84,9	86
Laaggeschoold	51,5	40,6	84
Middengespoold	33,4	45,4	87
Derde en vierde graad beroepssecundair onderwijs	14,6	21,1	88
Derde graad technisch secundair onderwijs	10,2	15,9	87
Derde graad algemeen en kunstonderwijs	8,6	8,4	86
Hooggeschoold	15,2	14,0	90

* Prognose¹

Bron: VDAB

Naar opleidingsniveau richt IBO zich, logischerwijs, vooral op de laag- en middengespoolden: 86% van de IBO-deelnemers heeft hoogstens een diploma secundair onderwijs. Middengespoolden nemen in vergelijking met hun aandeel in de totale groep werkzoekenden (33%) zelfs meer dan evenredig deel aan IBO (45%). Het gaat in hoofdzaak om personen met een diploma van het technisch of beroepssecundair onderwijs. Ook de laaggeschoolden vormen een grote groep binnen de IBO'ers (41%), maar ze zijn wel ondervertegenwoordigd in vergelijking met hun aandeel in de totale werkloosheid (52%).

De Individuele Beroepsopleiding in de Onderneming

De Individuele Beroepsopleiding (IBO) is een vorm van werkpleklers voor nieuwe werknemers op maat van het bedrijf. Na selectie van een persoon met de juiste globale competenties, kan de IBO-steun een compensatie vormen voor de eerste maanden op de werkvloer, wanneer de bedrijfseigen specifieke vaardigheden bijgebracht worden en de productiviteit van de arbeidskracht bijgevolg op een lager pitje staat.

De werkgever betaalt een premie bovenop een gemiddelde werkloosheidsvergoeding. Deze premie loopt op naarmate de IBO vordert en zorgt ervoor dat de IBO-cursist op het einde van de opleiding het gangbare loon voor de job ontvangt. De werknemer krijgt dus de kans om, tegen aantrekkelijke financiële voorwaarden, een beroep aan te leren in een zeer praktijkgerichte en concrete opleiding op de werkvloer.

Een afgewerkte IBO wordt gevolgd door een contract van onbepaalde duur, met een gegarandeerde tewerkstellingsperiode van minstens de duur van de IBO (1 à 6 maand).

Duurzaam aan het werk

Zo'n driekwart van de werkzoekenden die in een IBO stappen, rondt de opleiding ook af. Hun kans op duurzame tewerkstelling nadien is zeer hoog: 86% blijft ook na de gegarandeerde tewerkstellingsperiode aan de slag.¹ De kans om via een IBO aan het werk te blijven is natuurlijk niet bij alle werkzoekenden even groot. De 'klassiek' sterke persoonskenmerken spelen opnieuw in het voordeel: mannen (87%), kortdurig werkzoekenden (87%) en midden- en hogeschoolden (87% à 90%) hebben een grotere kans om na afloop van de IBO aan de slag te blijven.

Van de laaggeschoolden slaagt 84% erin om duurzaam aan het werk te blijven. Dat is weliswaar minder dan gemiddeld, maar voor deze kansengroep, met een doorgaans moeizamere uitstroom naar werk, blijft dit een verrassend positief resultaat. Bij de middengeschoolden scoren de beroeps- en technische richtingen beter dan de andere. IBO is in zekere mate op maat gesneden van werkzoekenden uit het technisch of beroepsonderwijs: de algemene bagage en achtergrond is bijgebracht op school en de bedrijfsspecifieke vaardigheden raken op de werkplaats verworven tijdens de IBO.

Een vergelijking van de verschillende leeftijdsgroepen leert dat de kans op werk na IBO toeneemt met de leeftijd. De 40-plussers bijvoorbeeld hebben 88% kans om na de gegarandeerde tewerkstellingsperiode aan het werk te blijven. Deze groep staat voor 12% van het aantal IBO'ers in 2006, en het resultaat onderschrijft nogmaals dat oudere werkzoekenden zeker niet te snel mogen afgeschreven worden!

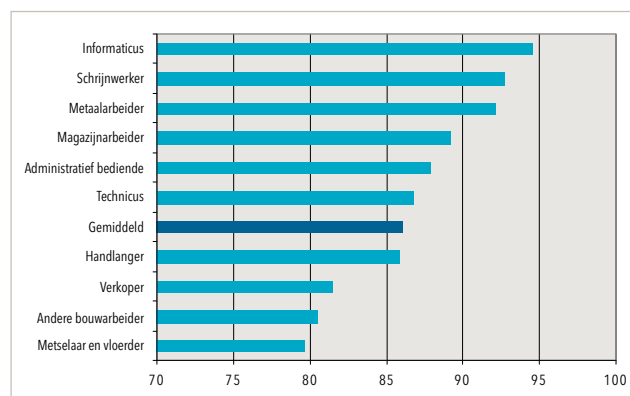
¹ Om een vertekening van de cijfers te vermijden, evalueren we de werkzoekenden op drie maand na de gegarandeerde tewerkstellingsperiode. Omdat onze tewerkstellingsgegevens slechts tot 30 april 2007 lopen, is ons gezichtsveld beperkt tot net geen 30% van de IBO-contracten uit 2006. Voor de andere IBO-contracten is ofwel de IBO zelf, ofwel de verplichte tewerkstellingsperiode nadien, nog lopende of minder dan 3 maand geleden afgesloten.

² De beroepsgroepen met knelpuntberoepen zijn informaticus, magazijnarbeider, technicus, administratief bediende, schrijnwerker, metselaar, andere bouwarbeider en verkoper.

IBO als sleutel voor de knelpunten op de arbeidsmarkt

IBO wordt in de ene beroepsgroep beduidend vaker ingezet dan in de andere. Selecteren we de tien beroepsgroepen waarvoor IBO in 2006 het meest is gebruikt, dan komen we al aan de helft van alle IBO's (figuur). Het gaat om beroepsgroepen als verkoper, administratief bediende, metaalarbeider, metselaar en andere bouwarbeiders. De meeste van deze beroepsgroepen omvatten een of meerdere knelpuntberoepen, wat van IBO ook in deze optiek een nuttig instrument maakt.²

Duurzaam werk na IBO volgens beroepsgroep

Bron: VDAB

Voor de kans op duurzaam werk staan dezelfde beroepsgroepen bovenaan de lijst. Bij de meeste van deze beroepen leidt IBO tot meer dan 85% kans op werk. Enkel bij de opleiding tot verkoper, metselaar of andere bouwarbeider is de uitstroom naar werk beperkter dan gemiddeld.

Tot slot

Oorspronkelijk was IBO opgezet als instrument voor het bijbrengen van ontbrekende competenties die niet of enkel na lange wachttijden via VDAB-opleidingen aangeleerd kunnen worden. Jaar na jaar groeide de populariteit van IBO en nam het aantal deelnemers toe. Bovendien zijn heel wat IBO's op knelpuntberoepen gericht. De huidige gunstige conjunctuur is voor de VDAB en haar partners de aangewezen context om het IBO-instrument nog explicieter op de knelpunten op de Vlaamse arbeidsmarkt te richten en nog meer vanuit het competentieperspectief te benaderen. Op die manier kunnen knelpuntberoepen effectief een nieuwe kans betekenen voor die werkzoekenden die door een tekort aan competenties een extra duwtje in de rug nodig hebben om een passende job te vinden.

Meer informatie:
 VDAB, Studiedienst,
 Keizerslaan 11, 1000 Brussel
 Tel. 02 506 15 88
 Gsm 0499 54 16 74
 E-mail: studiedienst@vdab.be
www.vdab.be/trends/ontcijfert/